

Talousraportointi kuntoon

IBM Cognos toi läpinäkyvyyttä Jyväskylän talouteen

Case-esittely

Lähtökohta

Jyväskylä tarvitsi entistä tarkempaa ja nopeampaa talousraportointia ja palkanmaksun seuranta, jota se pystyisi toteuttamaan omin voimin ilman kallista ulkopuolista apua. Käytössä ollut SAP BI ei tähän tarjonnut sopivia työvälineitä.

Ratkaisu

Kaupunki päätti laajentaa sosiaali- ja terveystalouden jo käytössä olleen IBM Cognosin käyttöä ja uudistaa sen avulla perustalousraportointiaan. Samalla välineellä toteutettiin myös palkanmaksun seuranta sekä muutaman palvelualueen entistä tarkempi kustannuslaskenta.

Jyväskylän kaupunki on uudistanut talousraportoinnin, palkanmaksun seurannan sekä muutaman palvelualueen kustannuslaskennan IBM Cognos -ratkaisulla. Läpinäkyvää ja ajantasaista taloustietoa saadaan nyt omin voimin ilman ulkopuolista konsulttiapua.

Aiemmin kaupunki käytti talousraportointiin SAP BI:tä, mutta siinä ei ollut sovellusasiantuntija Ulla Rautiaisen mukaan välineitä, joilla raportointia olisi pystytty ylläpitämään omavaraisesti.

”Jouduimme tuottamaan raportteja järjestelmätoimittajan avulla, ja tiedonsaanti raportointiin varsinkin ulkoisista tietolähteistä oli hankalaa ja kallista”, hän kertoo.

Kaupungin sosiaali- ja terveystalouksissa käytettiin jo Cognosta, joten talousraportointia lähdettiin uudistamaan laajentamalla sen käyttöä ja päivittämällä se uuteen versioon.

IBM:n kumppanin Pro Info Kuparinen Oy:n avulla ratkaisun ottaminen laajempaan käyttöön tapahtui Rautiaisen mukaan paljon odotettua nopeammin. Liikkeelle lähdettiin keväällä 2009, ja vuoden 2010 alussa perustalousraportointi rullasi jo täyttä päätä.

Perusraportit ajetaan joka yö, joten käyttäjät saavat täysin ajantasaista tietoa yksikkönsä taloustilanteesta. Raportissa näkyvät muun muassa vuosibudjetti, sen hetkinen toteutuma ja toteutumaprosentti sekä edellisen vuoden vertailuluvut.

”Esimerkiksi ala-asteen rehtori näkee yhdellä napin painalluksella, mikä on oman koulun tilanne ja paljonko rahaa on jäljellä”, Rautiainen toteaa.

Parempaa tietoa nopeammin

Kustannuspaikkatasoisia talousraportteja tuotetaan uudella ratkaisulla jo useimmille kaupungin palvelualueille ja yksiköille. Ylimmälle johdolle järjestelmä tuottaa summatason raportteja kaikkien palvelualueiden taloustilanteesta.

Hyödyt

Kaupunki pystyy nyt ilman ulkopuolista apua pyörittämään entistä tarkempaa ja nopeampaa perustalousraportointia, josta esimerkiksi ala-asteen rehtori näkee napin painalluksella koulunsa ajantasaisen taloustilanteen.

Ratkaisu on myös tarkentanut kaupungin suurimman kuluerän eli henkilöstömenojen seuranta, mahdollistanut terveyspalvelujen suoritteiden hinnoittelun toteutuneen perusteella yksikkökohtaisesti sekä ruokapalvelua hoitavan sisäisen liikelaitoksen tarkan kustannuslaskennan keittiötasolla.

Cognos-järjestelmään siirretään tietoja myös kaupungin palkanlaskentajärjestelmästä. Aiemmin palvelualueiden piti tilata tarkat tiedot palkkamenoistaan Talouskeskuksen palkanlaskijoilta, mutta nyt palkanmaksunkin seuranta onnistuu Rautiaisen mukaan Cognos-raporteista.

”Se on tuonut läpinäkyvyyttä palkkupuolelle ja tarkentanut henkilöstömenojen seuranta. Henkilöstökuluthan ovat kaupungin suurin kuluerä. Kun ne saadaan hyvään seurantaan, siitä koituu paljon hyvää.”

Cognosin etuna Rautiainen pitää erityisesti raportoinnin automatisointia. Raportit syntyvät huomattavasti aiempaa nopeammin, ja niissä ovat mukana edellisen vuoden vertailuluvut, mikä ei aiemmin ollut mahdollista. Ennen kaikkea kaupunki pystyy nyt hoitamaan raportointia omin voimin, mikä säästää Rautiaisen mukaan paljon rahaa.

Keittiöt taloustilanteensa tasalle

Kaupungin sisäisenä liikelaitoksena toimivalle ruokapalvelulle Kylän Kattaukselle on Cognos-ratkaisulla toteutettu toimintolaskentatyypinen raportointiratkaisu. Sen avulla neljän keskuskeittiön, 90 palvelukeittiön ja kymmenen valmistuskeittiön esimiehet tai palveluvastaavat voivat seurata kuukausittain keittiönsä taloustilannetta.

”Kaikki taloustiedot löytyvät helposti. Kun raporteissa on myös vertailulukuja talousarvioon, jokainen esimies pystyy seuraamaan, onko rahaa käytetty liikaa vai ollaanko budjetissa”, Kylän Kattauksen talouspäällikkö Olga Ukkonen kertoo.

Ratkaisussa vyörytetään kaikki Kylän Kattauksen hallinnon kulut keskus- ja palvelukeittiöille niiden henkilökustannusten mukaisessa suhteessa. Sen jälkeen keskuskeittiöiden kulut vielä vyörytetään kullekin palvelukeittiölle niiden liikevaihdon suhteessa. Itse ruokansa tekeville valmistuskeittiöille puolestaan vyörytetään hallinnon kulut, mutta ei keskuskeittiöiden kuluja.

Keittiökohtaisten raporttien lisäksi ratkaisu tuottaa koko Kylän Kattausta koskevat raportit ruokapalvelun johdolle. Kaikki raportit ovat myös koko henkilöstön nähtävillä intranetissä.

Jatkossa Cognos-järjestelmään aletaan siirtää Kylän Kattauksen sähköisestä tilausjärjestelmästä tiedot myydyistä ateriamääristä. Kun ne yhdistetään järjestelmässä jo oleviin tietoihin kustannuksista, palkoista ja henkilöstömääristä, päästään Ukkosen mukaan laskemaan myös erilaisia tunnuslukuja sekä hyödyntämään tietoja aterioiden hinnoittelussa.

Suoritehinnat toteutuneen mukaan

Kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluille on rakennettu Cognos-ratkaisu, jolla lasketaan jokaiselle terveysasemalle, sairaalalle, neuvolalle, suun terveydenhuollolle ja muille terveydenhuollon palvelupisteille toteutuneiden kustannusten mukaiset suoritekohtaiset hinnat esimerkiksi lääkärin, sairaanhoitajan ja muun hoitohenkilökunnan vastaanottokäynneille sekä vuodeosaston potilaiden hoitopäiville.

Laskennassa suoritteille vyörytetään kaikki hallinnon ja erilaisten tukipalvelujen, kuten teknisen palvelun, välinehuollon ja siivouksen kustannukset.

”Näin tarkkoja yksikkökohtaisia suoritteiden hintoja meillä ei ole ennen ollut. Tiedot myös saadaan huomattavasti aiempaa nopeammin”, talouspalvelupäällikkö Riitta Helin kertoo.

Yksikkökohtaisten suoritehintojen avulla Jyväskylä pystyy hänen mukaansa laskuttamaan vuoden alussa perustetun yhteistoiminta-alueen muita kuntia Muuramea, Hankasalmea ja Uuraista todellisten kustannusten mukaan.

Päätöksentekijät puolestaan voivat muun muassa analysoida, mistä esimerkiksi eri terveysasemien suoritehintojen erot johtuvat ja etsiä keinoja toiminnan tehostamiseen.

© Copyright IBM Corporation 2011.
Kaikki oikeudet pidätetään.

Oy International Business Machines Ab
PL 265
00101 Helsinki
Finland
+358 (0)9 4591 Vaihde
+358 (0)9 459 2255 Telefax

IBM:n kotisivu on Web-osoitteessa ibm.com

IBM, IBM-logo, ibm.com, ovat International Business Machines Corporationin rekisteröityjä tavaramerkkejä USA:ssa ja/tai muissa maissa.

Muut yritysten, tuotteiden tai palveluiden nimet voivat olla vastaavien yritysten tavaramerkkejä.

Tässä julkaisussa saatetaan viitata sellaisiin IBM:n tuotteisiin, ohjelmiin tai palveluihin, joita ei ole saatavana Suomessa. Tällaisia viittauksia ei pidä tulkita niin, että IBM aikoo Suomessa markkinoida näitä tuotteita. Viittaukset IBM:n tuotteisiin, ohjelmiin tai palveluihin eivät tarkoita, että ainoastaan niitä voidaan käyttää. Niiden asemasta on mahdollista käyttää mitä tahansa toiminnaltaan vastaavaa tuotetta, ohjelmaa tai palvelua, joka ei loukkaa IBM:n tekijänoikeutta tai muita lailla suojattuja oikeuksia.

IBM:n laitteet kootaan uusista osista tai uusista ja kierrätetyistä osista. Niillä on kuitenkin aina IBM:n takuu.

Tämä julkaisu on tarkoitettu vain yleiskuvaukseksi.
Valokuvat saattavat esittää suunnitteluvaiheessa olevia malleja.
